USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **O. T.,** zastoupen Mgr. Richardem Frommerem, advokátem, se sídlem Ostružnická 6, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 4. 2011, č. j. OAM - 364/ZA - 06 - PA03 - 2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 3. 2012, č. j. 61 Az 8/2011 - 33,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Výše uvedeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) byla zamítnuta žaloba směřující proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 364/ZA - 06 - PA03 - 2010 ze dne 12. 4. 2011, kterým bylo rozhodnuto o žádosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) o udělení mezinárodní ochrany tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1995 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) se neuděluje. O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[2] Krajský soud nejprve v odůvodnění svého rozsudku napadeného kasační stížností zrekapituloval odůvodnění rozhodnutí žalovaného, obsah žaloby a skutečnosti vyplývající ze správního spisu. Dále krajský soud uvedl, že stěžovatel v průběhu celého správního řízení opakovaně uváděl stejné důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Těmito důvody byly obavy z uvěznění v důsledku nenastoupení základní vojenské služby na Ukrajině a skutečnost, že v České republice žije rodinným životem s družkou L. B., se

kterou vychovává společného syna S. T., nar. X. Ze skutečnosti dlouhodobého soužití s družkou a toho, že jim první dítě zemřelo na poporodní komplikace v důsledku nedobrého zdravotního stavu družky, stěžovatel dovozoval, že jsou dány důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

[3] Ohledně důsledků nenastoupení základní vojenské služby stěžovatelem na Ukrajině odkázal krajský soud na informaci o zemi původu MZV ČR ze dne 27. 1. 2004, ze které vyplývá, že na Ukrajině existují možnosti výkonu náhradní vojenské služby a že také existují tresty při nedostavení se k odvodu, přezkumu nebo nenastoupení vojenské služby. V současné době jsou potrestání osob vyhýbajících se základní vojenské službě velmi sporadická a podle uvedených informací jsou podmínky jejího výkonu standardní, mj. byl zahájen přechod na profesionální armádu. Stěžovatel ve vlastnoručně psaném prohlášení uvedl náboženské důvody, podle uvedených zpráv ale není známo, že by docházelo k systematičtější diskriminaci jednoho náboženství oproti jiným. Krajský soud též odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, podle kterého samotné povolání k výkonu vojenské služby nemá za důsledek pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské skupině nebo politického přesvědčení, byť by výkon této služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích či válečném konfliktu. Krajský soud tak námitku spočívající v obavách stěžovatele v důsledku nenastoupení základní vojenské služby v zemi původu nepovažoval za důvodnou.

[4] Taktéž jako nedůvodnou shledal krajský soud námitku stěžovatele, že se žalovaný nezabýval blíže možností udělení tzv. humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu. Stěžovatelem uváděné skutečnosti (rodinný život na území České republiky s družkou a dítětem) dokumentují jeho snahu o legalizaci pobytu a jsou řešeny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Právní instituty tohoto předpisu nelze nahrazovat azylovým řízením, které slouží k ochraně cizinců z taxativně vymezených důvodů obsažených v zákonu o azylu.

II. Kasační stížnost

[5] Proti tomuto rozhodnutí krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností, ve které uvádí, že napadené rozhodnutí krajského soudu je podle jeho názoru nesprávné co do právního hodnocení možnosti udělit stěžovateli mezinárodní ochranu formou humanitárního azylu.

[6] Stěžovatel má za to, že se žalovaný nijak nevypořádal s možností udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Na tom nic nemění ani skutečnost, že pokud by stěžovatel měl k dispozici platné osobní doklady, zřejmě by mohl legalizovat svůj pobyt na území České republiky postupem podle zákona o pobytu cizinců. Právě nemožnost získat platný cestovní doklad bez rizika, že se stěžovatel ocitne ve vazbě, a na druhé straně nutnost osobní péče o nezletilého syna a nemocnou družku zakládají podle stěžovatele nárok na azyl podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel je z důvodu stále probíhajícího trestního stíhání za skutek spáchaný v roce 1999 stále v pátrání ukrajinské policie.

[7] Chybějící argumentaci žalovaného, proč není podle něj možné udělit azyl podle § 14 zákona o azylu, nahrazuje krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku právní úvahou, že se tak stalo, neboť stěžovatel má svou situaci řešit podle zákona o pobytu cizinců.

[8] Stěžovatel se tak dostává do „začarovaného kruhu“. Podle zákona o pobytu cizinců sice může požádat o povolení k pobytu, ale jelikož nemá platný cestovní doklad, povolení nedostane. A protože může žádat o povolení k pobytu, nemůže žádat o azyl podle § 14 zákona o azylu. Aby si však obstaral platný cestovní doklad, musí vycestovat na Ukrajinu, kde mu hrozí zatčení za trestný čin spáchaný v roce 1999, který v České republice není trestný. Stěžovateli nijak nepomůže ani to, že podle zpráv o zemi původu se na Ukrajině formuje profesionální armáda a že je možné vykonat náhradní vojenskou službu, neboť nic z toho stěžovateli nepomůže v jeho životní situaci (nutnost pečovat o nezletilého syna).

[9] Stěžovatel závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu napadený kasační stížností zrušil a věc vrátil soudu zpět k dalšímu řízení.

[10] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 30. 4. 2012 uvedl, že popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, tak rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný poukazuje na to, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že stěžovateli v zemi původu nehrozí nebezpečí pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu, ani vážná újma podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Rovněž nebyly dány důvody pro aplikaci § 13 zákona o azylu a žalovaný neshledal ani existenci zvláštního zřetele hodného důvodu podle § 14 zákona o azylu. Ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu vyplynula nedůvodnost žádosti stěžovatele pro nenaplnění taxativně stanovených podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, §14 či § 14a zákona o azylu.

[11] Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a zjistil, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatel je též zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[13] Nejvyšší správní soud vyhodnotil stěžovatelem namítané nesprávné právní hodnocení provedené krajským soudem jako stížnostní důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[14] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud zabýval přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Kasační stížnost ve věcech azylu podle § 104a odst. 1 s. ř. s. musí být odmítnuta v případech, kdy svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů

stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

[15] Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatel v kasační stížnosti však žádné takové důvody neuvedl a Nejvyšší správní soud též důvody pro přijatelnost kasační stížnosti neshledal.

[16] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69 (všechny zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), „*snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití se snoubenkou, která má desetiletou dceru, je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímám jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ Dále rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, uvádí, že „*Snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území České republiky (občanem Vietnamské socialistické republiky, který však o azyl nepožádal) je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“ Z předestřené judikatury tak vyplývá, že snaha po legalizaci pobytu v České republice, byť je spojena se snahou o realizaci rodinného života, není zpravidla ani důvodem hodným zvláštní zřetele, který je nezbytný k udělení humanitárního azylu. Samotným smyslem humanitárního azylu se též judikatura

Nejvyššího správního soudu zabývala, lze poukázat zejména na rozsudek ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55, podle kterého *„Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní" azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu."*

[17] Je také třeba připomenout judikaturu týkající se přezkoumávání rozhodnutí o humanitárním azylu, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 47/2003, publ. pod č. 112/2004 Sb. NSS, ze kterého se podává: *„Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kritéria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry."* V případě přezkoumání rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu tedy soud ve správním soudnictví není oprávněn nahrazovat správní uvážení správního orgánu rozhodujícího o azylu svou úvahou a zkoumá pouze, zda je rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu přezkoumatelně odůvodněno.

[18] V projednávané věci žalovaný uvedl svou úvahu o důvodech neudělení humanitárního azylu na str. 11 svého rozhodnutí dostatečně přezkoumatelným způsobem. Žalovaný uvedl, že posoudil sociální, ekonomickou a rodinnou situaci stěžovatele a přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu. Situaci, která vznikla stěžovateli po několikaletém pobytu v zahraničí díky navázaným kontaktům nelze podle názoru žalovaného označit za natolik mimořádnou a hodnou zvláštního zřetele pro udělení mimořádných opatření vzhledem k jeho ochraně. Žalovaný uvedl, že proto nezjistil důvod hodný zvláštního zřetele a humanitární azyl se neuděluje.

[19] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje v posuzované věci dostatečná vodítka pro vypořádání se s kasačními body. Zdejší soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností uzavřel, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji na základě § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

IV. Náklady řízení

[20] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. srpna 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda

senátu